

— Prišla je na svetlo naša unidan naznanjena brošura „Slovenski jezik pa krajnska špraha“. Ker podučno-kratkočasno pretresa vse, kar se dandanašnji milemu slovenskemu jeziku oponaša, bo menda ta knjižica za velikonočne pirhe dobro došla vsem prijatlom pa tudi protivnikom našega jezika po vseh slovenskih krajih; une bo razveseljevala, te bo morebiti podučila in — spokorila. Veljá 20 nov. krajc. in se dobiva pri Blazniku in Giontini-u.

— Že veliko veliko let ne pomnimo pomladi, kakoršna je letos. Vse je že zeleno, zgodnje sadje cvetè ali je že odcvetelo, celó nekatere hruške že cvetijo; žito je veliko, da se že zajec v njem skrije, nemške detelje so tako velike, da je „mali traven“ že „veliki traven“; opoldne imamo v senci čez 20 stopinj gorkote. Da bi nas le prelepo vreme zadnje dni tega mesca v — april ne poslalo!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državne zbornice). V zbornici poslancov je prišla postava za odpravo tako imenovane rudne desetine (Bergfrohe) na vrsto. Ministerstvo je predložilo, naj se rudna desetina odpravi, namesto nje pa naj rudarji davek od čistega dohodka po 5 od sto gold. plačujejo. Zbornični odbor pa je napravil svoje predloge, po katerih 1) potrjuje odpravo rudne desetine, 2) dohodnina naj se po razmeri prve vrste kakor pri drugih obrtnijah najviše s 5 od sto odloči, 3) naj se svobodna rudosledba (Freischurf) z davkom obloži, namreč za vsako leto z 20 gold. Ministerstvo in odbor sta soglasno predložila, naj ta postava veljá za vse dežele našega cesarstva. Dr. Rechbauer (poslanec štajarski) se prvi oglasi, in ker je on vrstnik tiste od centralistne večine razločne stranke, ki se imenuje stranka „nemških autonomistov“, odbija veljavo te postave za „vse dežele“, tedaj tudi za tiste (ogrsko, hrvaško itd.), ki niso nadomestovane v državnem zboru. Na to se oglasi gosp. minister Schmerling in pravi, da bo vlada v razglasu te postave že razločila dežele, katerim se bo ta postava dala kot postava na ustavni poti dogotovljena, katerim pa le kot vladni ukaz. Pri glasovanji o veljavi te prve postave je po navadi zmagala centralistna stranka. Potem so se začeli pomenki o posamesnih oddelkih te postave in obveljali so gori omenjeni predlogi odborovi. Zoper to, da se že zasledovanje po rudah obloži z davkom po 20 gold. na leto, je govoril poslanec koroški gosp. žl. Rosthorn in dokazal, da ta davek bo škoda rudarstvu avstrijskemu, pa tudi državi ne bo dosti dohodkov donesel. Če je res, kakor se pravi — je rekel — zdaj v našem cesarstvu 14.000 takih rudoslednikov, pa jih vprihodnje ne bo tretjina ostala, če bo mogel vsak na leto 20 gold. plačevati zato, da enmalo brba po zemlji. — Tudi dr. Toman je govoril zoper ta novi davek in sicer tako-le: „Kakor je poslanec koroški (Rosthorn) govoril zoper ta novi davek, tako moram tudi jez. Kakor na Koroškem, tako se tudi na Krajnskem rudari le bolj po malem; večidel sledijo po rudah manj premožni ljudje in si s tem prislužka iščejo; ako so najdlji rudo, se združijo s kakim premožnim človekom, da se začne z večim kapitalom rudokopstvo. Na Krajnskem, zlasti na Gorenskem, bi še le prav bilo, da bi se premije plačevale takim, ki rude iščejo, ne pa, da se njih trud še z davkom oklada. Pri nas ni taka, kakor drugod, kjer pod zemljo ležijo bogati rudarski zakladi. Če bo tedaj revniši človek zato, da sme po rudi slediti, moral še na leto 20 gold. davka le za rudosledbo plačevati, bo raji vse kopanje opustil in rudarija se bo zamorila že v prvem začetku“. Ko je dr. Toman si prizadjal dokazati, da zagovori, s katerimi odbor opravičuje ta novi davek, so le piškavi orehi, je razjasnil svoj dokaz z domačo skušnjo v okolici kočevski, kjer premog kopljejo, in sklenil s tem, da po-

stave, ki nakladajo nov davek rudarjem, se ne dajo po enem kopitu ustanovljati, ampak treba je, da se gleda na razmere vsake dežele in po teh še le se snujejo novi rudarski zakoni. — Al kakor je glasovanje pokazalo, vse to dokazovanje ni nič pomagalo; večina poslancov je bila za ta davek, ki ga je odbor nasvetoval, čeravno bo napredku rudarstva v gotovo škodo, državi pa brez zdatnega dobička. — Dalje je zbornica poslancov se posvetovala o tistih premembah, ki jih je zbornica gosposka sklenila o tiskarni postavi; nekterim premembam se je udala, nekterim pa ne. — V pondeljek je bila dosti živa pravda zastran davka za mošt, vino in meso. Ker je gosp. minister Plener vidil, da zbor ne bo potrdil njegove osnove, je obljubil po veliki noči drugačno osnovo tega davka zboru predložiti. — Danes v sredo (9. t. m.) ima zbornica poslancov zadnje sejo pred velikonočnimi prazniki; še le po veliki noči, 28. dan t. m. se bo snidel spet državni zbor in začel dnarne državne zadeve. Med tem časom se bojo že zgotovljeni predlogi izvoljenih dnarstvenih odsekov natisnili, da potem vsaki poslanec prejme svoj iztis.

— Presvitli cesar so prišli 3. dan t. m. zjutraj spet na Dunaj nazaj in ob devetih so sprejeli gosp. nadvojvoda Rainer-a in Vilelma, pozneje gosp. ministre in drugo civilno in vojaško gosposko.

— Ministerstvo dnarstva je ukazalo izrisati novo umetno podobo za papirnate desetice, da se kmali nove izdajo namesto sedanjih.

— „Ost und West“ bere v svojem 380. listu ostre pa skoz in skoz pravične levite razujzdanosti, s katero „Donauzeitung“ v svojem 69. listu črni Slovane avstrijske. Kako hudoben je ta časnik v tem listu, kaže vsaka vrstica, ki ignorira nalašč vse, kar so Slovani v nevarnih časih za Avstrijo storili, ko je frankobrodski zbor §§. 2. in 3. nemške ustave sklenil, — ko je laška prekucija svoj plamen širila že do Soče slovenske, — ko je v Debrečinu podiral madžarizem Avstrijo. Od vsega tega ne vé nič; al ker zdaj Slovani zahtevajo tudi za-se pravice, ki jih vživajo drugi narodi avstrijski, in nič več, „Donauzeitung“ psuje vseskozi lojalne Slovane „fantaste“, „puntarje“ itd. In kaj takega se pridruzuje časnik, ki veljá za „halbofficiel“!! Sam Bog pomagaj Avstrii!

Hrvaško. Iz Zagreba. Kralj dvorna kancelija je ukazala pozvedbo, kako bi se dala železnica od Kartovca napraviti do morja ali v Reko, Senj ali kam drugam. Tudi je dvorna kancelija lastnike južne železnice nažgala, naj se ne obotavljajo dalje in brž dodelajo železnico iz Zagreba v Karlovec.

Česko. Iz Prage. Naša gospodarska družba pretresa sedaj dve važne reči, namreč razkosevanje zemljiš in pa občno deželno asekuracijo. Večina je o prvi zadevi za to, naj se svobodna razdelitev zemljiš (gruntov) le toliko omeji, da toliko zemlje vkup ostane, da more — gledé na lastnosti zemlje in druge okoljšine — saj ena rodovina živeti od grunta in se za poljske dela dvoje konj rediti; razkosevanje zemljišč celó na drobno, bi napravilo veliko beraštva. — Velika množica naših ljudi, ki so se pred več leti preselili v Ameriko, je prišlo te dni spet nazaj, ker niso mogli več prestati terpljenja, ki jih je zadevalo v vojski Amerikancov. — Ljubljencu českega naroda g. dr. Rieger-u, ki je mlinarjev sin in sam tudi mlinar, je te dni 100 mlinarjev iz Českega, poslalo pismo, v katerem mu kot svojemu „tovaršu in bratu“ svoje zaupanje in ljubezen razodevajo. — Slavni zgodovinar dr. Palacky je prejel od svojih častiteljev krasno svetinjo.

Angleško. Iz Londona. Toliko blaga so že pripekljali skupaj za razstavo, da so delavci, ki ga razkladajo, eden drugemu na poti. Razstava se bo slovesno odprla z molitvijo, govori in muziko.